

den. Man var endvidere kommen til den Erkendelse, at Udstyknngen, der ved de foran nævnte Lovbestemmelser var bleven søgt fremmet, fordi det ansaas som en Rilde til forøget Velstand at lette Udgangen for langt flere Familier end forhen til at erhverve Udkomme ved Dyrkning af Jorder, der tilhørte dem selv, ogsaa havde sine Skyggesider, idet Jordejerne udstykke deres forhen samlede Jorder i mange smaa Lodder, der under de forandrede Konjunkturer bleve utilstrækkelige til at udrede Skatter og andre Udgifter og til desuden at føde de paagældende Familier, hvoraf Følgen paa mange Steder var blevet en betydelig Armod. Til at fremme denne tiltagende Udstyknng af de større Ejendomme i mange smaa Parceller hidrog navnlig den i Forordningen af 1810 indeholdte Bestemmelse om, at det ved Udstyknngen af en Bøndegaard ikke var nødvendigt at bevare en Hovedparcel, naar alle Parceller henlagdes til jordløse Huse eller naar de alle bebyggedes særskilt, i hvilket Tilfælde der ikke habdes anden Regel for deres Størrelse end at der skulde tillægges dem mindst $\frac{1}{4}$ Albus Hartkorn. For at raade Bod paa disse Ulemper udkom Forordningen af 3dje December 1819. Denne Forordning stiller strengere Fordringer med Hensyn til Størrelsen af den Hovedparcel, der skal blive tilbage ved Udstyknngen af Bøndergaarde, og forlader derhos den hidtil benyttede Norm for Hovedparcellens Størrelse, idet den i Stedet for at kræve, at der skal blive 1 à 2 Tdr. Hartkorn tilbage ved Hovedparcellen, forlanger, at Hovedparcellen skal beholde et Tilliggende af mindst 20 Tdr. Land boniteret Maal. En Bøndegaard, der alt har et mindre Tilliggende end 20 Tdr. Land boniteret Maal, maatte aldeles ikke udstykses, og dette gælder selv om det er Hensigten at henlægge Parcellerne til jordløse Huse eller at lade dem særskilt bebygge. Endvidere bestemmes det, at enhver til Bebyggelse bestemt Parcel skal have et Tilliggende af mindst $1\frac{1}{2}$ Td. Land boniteret Maal. Forordningen af 1819 fastsætter derhos, at der ogsaa ved Udstyknngen af Høvedgaarde skal blive en Hovedparcel af en vis Størrelse tilbage, nemlig 60 Tdr. Land boniteret Maal for hver Rytterhest, der udrededes af Høvedgaarden. Endelig indeholder Forordningen af 1819 en hel Række supplerende og ændrende Bestemmelser til Forordningen af 25de Juni 1810, der i øvrigt ikke blev ophævet, men stadig skulde være gældende, for saa vidt dens Bestemmelser ikke vare bleve ændrede ved Forordningen af 1819. I Forordningerne af 1810 og

1819 indeholdes de endnu gældende Høvedregler om Udstyknng, men disse Regler ere i Tidens Løb i betydeligt Omfang bleve modificerede. Dette er for det første sket ved en hel Række Lovbud, der slutte sig til de nævnte Forordninger, nemlig: Plakat af 13de September 1832, Forordning af 24de Juni 1840 §§ 12 og 19, Plakat af 21de April 1847, Plakat af 21de April 1848 samt Lov af 4de Juli 1850 om faste Taksationsmænd. Dernæst har Administrationen — i Henhold til den samme givne Bemyndigelse — i vidt Omfang ændret Reglerne i Forordningerne af 1810 og 1819, jfr. i saa Henseende Indenrigsministeriets Cirkulærer af 26de Marts 1861, 3dje April 1872, 16de December 1885 og 26de April 1893.

Hvad angaar de under Godserne hørende Fæsteejendomme, antoges det, at den ældre Udstyknngslovgivning ikke kom til Anvendelse paa Udstyknnger (Omdelinger) af saadanne Ejendomme, men at det stod Gods-ejeren frit for at omdele Jorderne, som han fandt for godt, naar blot ingen Gaard blev nedlagt, jfr. dog Forordningen af 25de Marts 1791 og Forordningen af 27de September 1805 § 11. Ved Forordningen af 25de Juni 1810 §§ 11—14 bestemtes det, at enhver Omdeling af Fæstegods skulde legitimeres for Rentekammeret, dels af Hensyn til Matrikulens Bevaring, dels for at der kunde føres Kontrol med, at ethvert Fæstested faar det Hartkorn, der svarer til dets Tilliggende, hvorhos det fastsattes, at intet Skøde eller Adkomstbrev, hvorved Fæstegods afhændes til Ejendom (hvorunder Arvefæste med Ret til at sælge og pantfætte), maa antages til Tinglæsning, førend det af vedkommende Amtmand er blevet forshnet med Paategning om, at det for Rentekammeret er godtgjort, at hvert enkelt Sted har erholdt det samme tilkommende Hartkornsbetøb. Derimod antoges det, at Bestemmelserne i Forordningen af 3dje December 1819 om, at der ved Udstyknngen af Bøndergaarde skulde blive en Hovedparcel paa 20 Tdr. Land boniteret Maal tilbage, ikke kom til Anvendelse paa Delinger af Fæsteejendomme, jfr. tgl. Resolution af 26de September 1835. Det antoges altsaa stadigt, at Godsejeren kunde omdele en Fæstegaard, som han selv vilde, naar Gaarden blot ikke ved Delingen blev nedlagt. Først ved Loven af 9de Marts 1872 er der blevet givet nærmere Regler om Størrelsen af den Høvedparcel, der ved Omdelinger af Fæstegaarde skal blive tilbage ved Gaarden.

Som det af det foregaaende vil fremgaa, maa de nu gældende Bestemmelser om Udstyknng søges i en hel Række Lovbud og